

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.580/2019/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Bartkó Levente, előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2019. november 27.

Az ügy tárgya: foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége

Terhelt(ek): II. rendű

Első fok: Kisvárdai Járásbíróság, 1.B.250/2015/36., ítélet, tárgyalás,
2017. szeptember 11.

Másodfok: Nyíregyházi Törvényszék, 3.Bf.767/2017/7., ítélet, tárgyalás,
2018. június 26.

Az indítvány előterjesztője: a II. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége miatt I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kisvárdai Járásbíróság 1.B.250/2015/36. számú, illetőleg a Nyíregyházi Törvényszék 3.Bf.767/2017/7. számú ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Kisvárdai Járásbíróság a 2017. szeptember 11. napján kihirdetett 1.B.250/2015/36. számú ítéletével a II. rendű terheltet foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége [Btk. 165. § (1), (2) bekezdés b) pont] miatt 1 év 6 hónap fogház szabadságvesztés büntetésre ítélte, melynek végrehajtását 1 évi próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtása esetén a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett az egyéb járulékos kérdésekről.
- [2] A Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2018. június 26. napján meghozott 3.Bf.767/2017/7. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a II. rendű terhelt

fogházbüntetésének tartamát 1 évre enyhítette, rendelkezett a járulékos kérdésekről, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [3] Az irányadó tényállás lényege a következő.
- [4] Az 1. számú Kft. a telephelyén 2014. évben technológiai fejlesztést végzett az élő állat függesztő épületben (kopasztó csarnok). Az új technológiai berendezések beépítése szükségessé tette az épület átalakítását, amely munkálatok egy részének kivitelezésével az 1. számú Kft. a 2. számú Kft.-t bízta meg.
- [5] A 2014. április 1. napján az 1. számú Kft. mint megrendelő és a 2. számú Kft. mint vállalkozó között létrejött vállalkozási szerződés tárgyát képezte: „élő állat felfüggesztő épületben tartópillér és 2 darab négy méteres gerenda kiváltása acélgerendára.". A megrendelő megbízottja az I. rendű terhelt műszaki igazgató volt, a vállalkozó vezetője, a kivitelező pedig a II. rendű terhelt.
- [6] A 2014. április 10. napján a vállalkozási szerződés kiegészítése történt meg azzal, hogy a vállalkozó: „az élő állat felfüggesztő épületben tartópillér és 2 darab négy méteres gerenda kiváltásához kapcsolódó egyéb bontási feladatokat és pótmunkákat is végezze el.".
- [7] A 2. számú Kft. a II. rendű terhelt vezetésével és 9 munkavállalóval 2014. április 2-án kezdte meg a munkálatokat a kopasztó csarnokban. Az átalakítási munkák során feladatként megjelölt, a csarnokban található, már meglévő válaszfalak elbontása 2014. április 23-ára megtörtént, ezután a csarnok ezen részén a következő két napban nem volt munkavégzés.
- [8] 2014. április 25-én 13 óra körüli időben a II. rendű terhelt anyagbeszerzés miatt elhagyta a munkaterületet, ezt megelőzően utasította a munkavállalóit, hogy a kopasztó csarnokban véssenek egy tisztító aknát, e feladatot négyen végezték, a segédmunkás sértett, továbbá három tanú.
- [9] 16 óra körüli időben az I. rendű terhelt megjelent a csarnokban, és az akna kialakításán dolgozó munkásoknak azt a feladatot adta, hogy a korábban általuk elbontott válaszfal falvégi síkjából kiálló kézi falazó elemeket és csöveket távolítsák el. Mivel a II. rendű terhelt ekkor még nem érkezett vissza a munkaterületre, az I. rendű terhelt telefonon tájékoztatta őt ezen utasításáról. A csonkok levésésére az I. rendű terhelt szerint azért volt szükség, mert másnap már kezdtek volna a szendvicspanelek felhelyezését, de a kiálló csonkok akadályozták azok rögzítését. A II. rendű terhelt tudomásul vette az I. rendű terhelt által megjelölt feladatot. A falvésést az 1. számú tanú és a sértett végezte, a 2. és 3. számú tanú a vésésből származó törmelékeket hordta ki az épületből.
- [10] A vésést az 1. számú tanú kezdte meg egy elektromos bontó kalapáccsal és előbb a talajszintről véste le a kiálló falazó elem csonkokat, majd amikor már nem érte el a magasabban lévő, kiálló részeket, egy alumínium állványszerkezetről végezte a munkát. Ekkor csatlakozott hozzá a sértett és az állványon egymás mellett állva dolgoztak egy-egy véső géppel. Mindeközben megérkezett a csarnokba a II. rendű terhelt is, aki látta, hogy munkavállalói még mindig a falvéséssel foglalkoznak, majd rövid idő elteltével távozott a csarnokból. Röviddel ezután, 16 óra 50 perc körül, amikor az 1. számú tanú és a sértett már elérték a mennyezeti szintet, leadták az egyik gépet az állványról és a másik gépet közösen tartva vésték le az utolsó falelemet, a felettük lévő, kb. 10 tonna súlyú vasbeton födemelem lecsapódott és a közben összeroppanó állványról lesodorta a sértettet. Az 1. számú tanú sértetlenül jutott le az állványról, a sértett azonban a leszakadt elem és a törmelékek alá került és a helyszínen életét veszítette.
- [11] A sértett halála a munkahelyi balesettel közvetlen ok-okozati összefüggésben következett be, a balesetet pedig a három nappal korábban végzett falbontás és a baleset napján végzett - a fal síkjából kiálló - falazó blokkvégek levésése együttesen idézte elő. A 2. számú Kft. által kibontott belső fal a leszakadt beton csatornatartó födém egyik végének tartófala volt. A falszakasz teljes kibontásával a födém alátámasztása megszűnt, mindaddig azonban, amíg a falcsonkot le nem vésték, a födém képes volt a helyén maradni. A csonk levésésével azonban a födém ezen végét már semmi nem tartotta, emiatt a földre csapódott.
- [12] A 4/2002. (II. 20.) SzCsM-EüM. együttes rendelet 4. számú melléklet III. fejezet 11.2. pontja szerint „a bontási munkákhoz tervet kell készíteni, melynek tartalmaznia kell a bontás sorrendjét,

technológiáját, a szükséges eszközöket és az alkalmazandó segédszerkezetet." A II. rendű terheltek bontási tervet kellett volna készíttetnie, ezt a kötelezettségét azonban elmulasztotta.

- [13] A rendelet 4. számú melléklet III. fejezet 5.10. pontja szerint „meglévő építményen a munka megkezdése előtt meg kell győződni arról, hogy az építmény állékonysága megfelelő, a munka elvégzéséhez szükséges teher viselésére alkalmas. Ha ez nem biztosított, a munkát megkezdeni csak akkor szabad, ha a szükséges megerősítéseket és/vagy alátámasztásokat méretezés alapján elvégezték." Ennek ellenére a II. rendű terheltek sem a bontás előtt, sem a bontás után nem győződött meg arról, hogy a meglévő, illetőleg megmaradt építmény állékonysága nem lesz, illetőleg nincs-e veszélyeztetve.
- [14] A rendelet 4. számú melléklet II. fejezet 13.4. pontja szerint: „meglévő falak kiváltása esetén a kiváltó szerkezet elkészültéig a kiváltott falrész feletti szerkezetből átadódó terheket ideiglenes szerkezettel kell az építmény teherbíró részeire vagy a talajra átadni." A III. fejezet 11.7. pontja előírja, hogy a „munka megszakítása esetén a bontás alatt lévő, valamint a megmaradó épületszerkezetek állékonyságát biztosítani kell." A II. rendű terheltek azonban a bontást követően megmaradt épületszerkezet állékonyságát nem biztosították.
- [15] Az 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 40. § (1) bekezdése előírja, hogy „a munkafolyamatot, a technológiát, a munkaeszközt, az anyagot úgy kell megválasztani, hogy az sem a munkavállalók, sem a munkavégzés hatókörében tartózkodók egészségét és biztonságát ne veszélyeztesse." A II. rendű terheltek azonban a kivitelezés során a bontási technológiát rosszul választotta meg, a munkavállalók egészségét, biztonságát közvetlen veszélynek tette ki.
- [16] A 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 3. § b) pontja második mondata szerint „a kivitelezési szerződés megkötését követően a vállalkozó kivitelező viseli annak jogkövetkezményét, amely a tervdokumentáció olyan hiányosságából adódik, melyet a vállalkozó kivitelezőnek a tőle elvárható szakmai gondosság mellett észlelnie kellett volna, de a szerződéskötést megelőzően nem jelzett."

II.

- [17] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terheltek védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapítva a II. rendű terheltek felmentése érdekében. Indokai szerint a bíróság nem vette figyelembe a II. rendű terheltek védekezését, mely szerint az eljárás tárgyát képező és a II. rendű terheltek felelősségét megalapozó szerződésmódosítást a felek utólag, a baleset megtörténte után írták alá. Kifejtette, hogy az I. rendű terheltek nem tájékoztatták a II. rendű terhelteket arról, hogy milyen munka elvégzésére adott utasítást a munkavállalóknak, illetve az I. rendű terheltek ezen munkákra volt rálátása, kellő műszaki felkészültséggel rendelkezett. Álláspontja szerint a II. rendű terheltek cégének a konkrét munkára nem volt megbízása, a II. rendű terheltek foglalkozás körében szabályt nem szegtek meg, a balesetet az I. rendű terheltek magatartása okozta.
- [18] A Legfőbb Ügyészség BF.698/2019/2. számú átiratában részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta a felülvizsgálati indítványban foglaltakat. Kizártnak a felülvizsgálati indítvány megalapozatlansági okokra, illetve téves bizonyítékértékelő tevékenységre való hivatkozását, mivel felülvizsgálatban a jogerős tényállás nem támadható. Alaptalannak pedig a jogerős tényállásra tekintettel, mivel az abban foglaltak megalapozzák a II. rendű terheltek büntetőjogi felelősségét, arra az eljáró bíróságok helytálló következtetést vontak.
- [19] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat a II. rendű terheltek tekintetében hatályában tartsa fenn.

III.

- [20] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen bírálta el.

- [21] A II. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- [22] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szemben jogi - nem ténybeli - okból terjeszthető elő. Kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.
- [23] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján pedig a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [24] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének - a minősítéssel kapcsolatos más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül - a kiszabott büntetés, illetve mértékének vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [25] Ehhez képest a védő sérelmezte a II. rendű terhelt védekezésének elvetését, a tanúvallomás értékelését, az I. rendű terhelt felelősségével kapcsolatos mérlegelést, azaz a bizonyítékok értékelését. Az indítvány e részében a bíróság mérlegelési tevékenységén keresztül az ítéleti tényállás megalapozottságát támadta a bizonyítékok átértékelésének igényével, erre azonban felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség, az indítvány e körben törvényben kizárt.
- [26] A felülvizsgálat alanyra koncentrált eljárás, ekként a II. rendű terhelt védőjének az ügyben jogerősen felmentett I. rendű terheltet érintő, őt terhelő észrevételei a felülvizsgálat részét nem képezik, a felülvizsgálat kizárólag arra terjed ki, hogy a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása törvénysértő vagy sem.
- [27] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.
- [28] A Btk. 165. § (1) bekezdése szerint a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétségét követi el, aki foglalkozási szabály megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz. A 165. § (2) bekezdés b) pontja szerint a büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény halált okoz.
- [29] A bűncselekmény elkövetési magatartása a foglalkozási szabályszegés, amely lehet akár szándékos, akár a kötelezettség elhanyagolásában jelentkező gondatlan magatartás. A szabályszegés megvalósulhat aktív, tevőleges magatartással vagy mulasztással is. Az elkövető büntetőjogi felelőssége akkor állapítható meg, ha a foglalkozási szabályt szándékosan vagy gondatlanul megszegő tevékenységével okozati összefüggésben áll elő más (mások) életének, testi épségének közvetlen veszélybe kerülése vagy testi sérülése (halála), illetve az elkövető szabályszegő mulasztása folytán - bár erre lehetősége volt - nem akadályozza meg a tényállásszerű eredmény bekövetkezését, feltéve, hogy a káros következmény tekintetében gondatlan bűnössége fennáll.
- [30] A Btk. 165. §-a szerinti törvényi tényállás ún. keretdispozíció, annak tartalmát az egyes foglalkozási szabályok töltik ki. A foglalkozási szabályok tartalmát írott jogi normák, igazgatási szabályok, rendeletek, utasítások, de a szakma általánosságban elfogadott íratlan, szokásszerű szabályai is meghatározhatják.
- [31] A szabályszegések azonban nem önmagukban, objektíve tesznek felelőssé, a bűnösség azt jelenti, hogy az alany tehet a bűncselekményt megvalósító magatartás tanúsításáról és a magatartásával előidézett következményekről. Ekként tehet arról, mert az elkövetéskor belátta, felismerte magatartása jellegét és annak lehetséges következményét (eredményét), illetőleg tehet arról, mert beláthatta volna, felismerhette volna cselekménye jellegét, lehetséges következményeit. A bűnösség a törvényi tényállás tárgyához és tárgyi oldalához fűződő aktuális, pszichikus viszony.

- [32] Jelen esetben a bűnösség a felülvizsgálatban irányadó jogerős tényállás szerint nem az aktív rá gondolásban, hanem a rá gondolás hiányában állapítható meg, azaz az elkövető az eredményt azért okozza, mert nem gondol magatartása lehetséges következményeire, pedig gondolnia kellett volna. Ez esetben tehát a megkívánt és elvárható rá gondolás hiánya róható fel a II. rendű terheltnek.
- [33] A szándékosság és a tudatos gondatlanság esetében a rá gondolás kimutatható, míg a hanyag gondatlanság esetében a megkövetelt rá gondolás hiányáról van szó. Hanyag gondatlanság esetében az elkövető azért nem látja előre magatartása következményeit, mert a tőle elvárható körütekintést elmulasztja.
- [34] Az alapügyben eljáró bíróságok konkrétan nem mondták ki, hogy a II. rendű terhelt esetében a gondatlanság melyik fajtájáról van szó, azonban a jogerős tényállásból, illetve a jogi indokolásból következik, hogy a II. rendű terhelt terhére a hanyagság róható, azaz nem azért bűnös, mert az eredményt nem látta előre, hanem azért, mert előre kellett volna látnia és előre lehetett volna látnia.
- [35] A Btk. 165. §-a szerinti törvényi tényállás alapján foglalkozás alatt az a tevékenység értendő, amit az elkövető végez. Ezzel kapcsolatos elvárhatóság pedig az, hogy legyen biztonságos, biztonságos pedig az, ami nem kockázatos a másokra. Nem kockázatos az, ami nem tesz ki közvetlen veszélynek mást. Közvetlen veszély akkor valósul meg, amikor az élet, testi épség vagy egészség, vagy az egészség sérelmének a helyzetre és a személyre konkretizált reális lehetősége jelentkezik, ha pedig sérülés is bekövetkezik, akkor ez értelemszerűen fennáll.
- [36] Jelen ügyben a munkavégzés irányított volt. Irányított munkavégzés esetében vizsgálni kell, hogy az irányításért felel-e a II. rendű terhelt, és amiért felel, annak elmulasztásából következik-e a közvetlen veszély, illetve a sérelem.
- [37] Az irányadó tényállás szerint az 1. számú Kft. és a 2. számú Kft. között 2014. április 1. napján jött létre vállalkozási szerződés, amelyet a felek 2014. április 10. napján egészítettek ki. E vállalkozási szerződés szerint a vállalkozó, kivitelező a II. rendű terhelt volt, aki egyben a felelős műszaki vezető is volt a munkavégzés során.
- [38] Ebből következően a sértett a II. rendű terhelt vezetése, irányítása alatt állt, a sértett (és társai) által végzett tevékenység előre látható, így nem váratlan munkafolyamat volt, ehhez képest annak megszervezése, biztonságossága a vállalkozó, irányító II. rendű terhelttől elvárható.
- [39] Következésképpen az eljáró bíróságok helyesen állapították meg (a másodfokú bíróság pontosításaival) mindazon foglalkozási szabályokat, illetve szabályszegéseket rögzítve, amelyek alapján a II. rendű terhelttől mint vállalkozótól, a kivitelezést irányítótól az adott, elvárható magatartás számon kérhető. Mindezek elmulasztása a II. rendű terhelt hanyagságának volt köszönhető, ez a II. rendű terhelt felelősségének alapja.
- [40] Ekként a jogerős ítéletben a II. rendű terhelt bűnösségének megállapítására anyagi jogszabálysértés nélkül került sor, a cselekménye a Btk. 165. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége.
- [41] Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján, a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

- [42] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [43] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételt elöterjesztett, illetve

az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2019. november 27.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartók Levente s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző